

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelt, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Utrecht; Ds G. Visée, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES. Telefoon No. 2424.

Abonnement: f4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het buitenland en Ned. Indië f10.— per jaar. Advertentijs: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: De betekenis van 't kerkelijk belijden voor het wijsgeerig denken, 3. — Uit de Schrift: De heilzame terugweg, 1 Kon. 19:15a. — Kerkelijk leven: Gebed om den wederopbouw der Kerk. De „Kamper-week”. Theologische Hoogeschool. Wie is de eigenaar? Ons Handboek. De „vacature-Schilder”. Zonen der Reformatie... Het hooge woord er uit. Bond tegen het vloeken. Het tuchtrecht der meerdere vergaderingen en „Zwolle”. Wat is „de Gereformeerde gezindheid”? Foto's Hooge-schooltag. — Litteratuur en kunst: Voortzetting of nieuw begin? — Uit de historie: Geschiedschrijving! — Stemmen uit onze kerken: De Niwin. — Groninger brieven. — Persschouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

De betekenis van 't kerkelijk belijden voor het wijsgeerig denken. 3.

De feiten zijn toch maar, om verder te gaan, dat alle uitgeworpenen zijn gebannen als „scheurmakers”. Ook dat zware woord verbergt men, wanneer het noodig is, achter den soepelen en rekbaren term „ordeverstoring”, en wekt zoo bij simpele zielen den indruk alsof het eigenlijk heelemaal geen leerkwesie was en ook niet de verschrikkelijke zonde van scheurmaking, doch alleen maar een soort holderdebolder trek, een tikje overhaasting en wat onregelmatigheid in het optreden. Maar het feit blijft, dat in het allereerste proces de hier bedoelde zonde is omschreven met de termen van — en daarmee ook in haar ernst is gequalificeerd naar — den catalogus uit het avondmaalsformulier. En men mag honderd maal verzekeren: we hebben niemand van het avondmaal gehouden, men bewijst daarmee slechts eigen lichtzinnigheid: als men de zonde constateert en qualificeert met het avondmaalsformulier, moest men den moed hebben ze ook als zoodanig te straffen. En tenslotte is het de vraag niet, of men al dan niet den moed gehad heeft iemand van het avondmaal te houden — er zijn wel gevallen, dat men van het avondmaal geweerd werd alleen om het beleggen van een voorlichtingsvergadering. Doch dit is de hoofdzaak: nu men eenmaal het woord „scheurmaking” gebruikt heeft en het ook geladen heeft, officieel, met den strakken ernst van het avondmaalsformulier, nu betekent het woord, elken keer dat een kerkeraad of gemeentelid het waagt een broeder aldus te benoemen, de openlijke vermaning om zichzelf van de tafel des Heeren te onthouden opdat zijn gericht en verdoemenis niet des te zwaarder worde. Zoolang het vonnis „scheurmaking” gehandhaafd wordt, waar dan ook en tegen wien dan ook, is het de openlijke verkondiging, dat de zoodanige geen deel heeft in het rijk van Christus.

En omdat men zelf het zoo gezegd heeft — niemand heeft om deze qualificatie van de weigering der binding of van de daad der vrijmaking gevraagd! — daarom betekent dit noodwendig het einde van de samenwerking, ook in dit verenigingsverband. Als men in de kerk van een broeder zeggen durft, dat hij ontrouw werd aan de Heilige Schrift, zooals de kerk daarvan belijdenis deed in de drie formulieren, en hem deswege uitbait als iemand die geen deel heeft in het rijk van Christus, dan moet men de consequenties hier durven trekken. Als men in de kerk zegt, dat iemands

voeten staan op den weg die eindigt in de buitenste duisternis, moet men hem hier niet begroeten als iemand die getrokken is uit de duisternis tot het wonderbaar licht. Als ik naar het vonnis der kerk geen deel heb in het rijk van Christus, dan kan men hier niet handhaven dat ik het koningschap van Christus voor de wetenschap getrouw belijd. Ik spreek hier dus niet over de ellende dat we dagelijks worden opgejaagd en vervolgd, dat collega's binnen 24 uur met hun heele hebben en houden op straat worden gezet, dat men ons voor de rechtbank sleept, waar men rondt zegt dat de verhouding tusschen plaatselijke kerk en kerkverband bij ons is als in de Ned. Herv. kerk en daarom ook van den rechter een uitspraak vraagt in denzelfden geest als van zijn collega's, die rondom 1886 vonnis wezen tegen de Doleerenden. Dat alles komt er wel bij, en het bewijst met welk een consequentie en Rücksichtslosigkeit men den strijd in de kerk doorzet. Maar de grondkwesie is toch, dat men volhoudt dat onze leer binnen de Geref. kerken nog nooit geduld is, en dat men ons deswege scheurmakers noemt in den zin van het avondmaalsformulier.

En zoolang de zaken zoo staan, is er geen mogelijkheid om in dit verband langer samen te werken. M.I. had hier dan ook een bestuursvoorstel moeten zijn, om de vrijgemaakte leden te royeeren. Nu het er niet is, en waarschijnlijk ook niet komen zal, zullen de vrijgemaakten zelf de consequenties maar moeten trekken. Men kan niet den weg opgaan van Prof. Dooyeweerd. Om concreet te zijn — het is alleen ter illustratie —: als Ds Popma naar zijn eigen woorden in de krant bewust en in volen ernst de vonnissen voor zijn rekening neemt, en het oordeel daarover wil overlaten aan God, die rechtvaardig oordeelt, dan bestaat het eenvoudig niet dat hij en ik tegelijk lid kunnen zijn van deze vereniging.

Men kan evenmin zeggen: de verschilpunten raken de wijsbegeerte niet, het gaat slechts om afgeleide confessionele kwestietjes als veronderstelde wedergeboorte etc. Het is niet waar; de werken van Proff. Vollenhoven en Dooyeweerd bewijzen het tegendeel. Het verbond is fundamenteel voor alle wijsgeerig denken over de structuur van kerk en gezin; en vooral: dogmatisch ligt het groote verschil in de vraag van de waarachtigheid Gods. De vrijgemaakten zullen nimmer bereid zijn de antinomie in het spreken Gods te belijden. Ach ja, „te houden voor wedergeboren” of ook: te beschouwen als deelend in de wederbarende genade des Geestes — het schijnt wel heel afgeleid confessioneel en allermest fundamenteel-wijsgeerig. Maar het betekent, dat ik het woord der belofte, dat ik in Gods naam en op zijn bevel met den doop verzegel aan het kind N. N., — dat ik dat woord moet houden voor een „ja” totdat het een „neen” blijkt te zijn. Hoe deze antinomie zich ooit rijmen laat met de belijdenis op wijsgeerig terrein van Christus die de Waarheid is, zooals Prof. D. dat heeft gewild, vermag ik niet in te zien.

En dit moge ik nog toevoegen: laat niemand verwachten, dat de vervangingsformule toenadering te weeg zal brengen. In vrijgemaakte kringen veroordeelt men deze formule niet slechts om de redenen, die ik onlangs in De Reformatie noemde, doch ook omdat ze van alle formules uit den laatste tijd de meest onwaachtige is. Hier is alle profetie gestorven. Want de profeten zeiden: ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken. Maar Utrecht 1946 sprak: we zijn verlegen. Daarom zeggen we maar iets.

Dat ik het uiteenvallen van deze vereniging betreurt, behoeft ik wel niet te verzekeren. De ontwikkeling van de wijsbegeerte der wetsidee is wel buitengewoon tragisch. Dat haar aanhangers in de kerk geen toekomst hebben, verstaat iedereen die inzielt, dat het werk der laatste synodes aan het streven dezer wijsbegeerte zonder meer vijandig is. Dat kan alleen voorbijzien wie zich liet verblinden door het felt, dat de synodes dit wijsgeerig werk slechts voorloopig onge-

moed hebben gelaten, en ook nog maar naar den schijn, omdat ze metterdaad deze wijsbegeerte in het hart hebben getroffen. Men grijpt ginds gretig aan den steun ook van leden onzer vereniging om andere leden uit de kerk te werpen. Men vindt het best, dat deze organisatie zichzelf verteert. En voorzover ze dat niet zou doen, heeft dit synodale regiem toch altijd nog den steun van die inrichting waaraan deze wijsbegeerte enkele katheders bezet. Ze wordt daar bij benoemingen stelselmatig genegeerd en tegengestaan; men rijdt ze op dood spoor. Maar dat leden dezer vereniging zelf er toe bereid zouden zijn, om den grondslag der vereniging in de kerk te verloothen, en degenen die daaraan trouw bleven uit te werpen, had in 1936 zeker niemand vermoed.

Nu het echter gebeurd is, en men dit bewust en in volen ernst overgeeft aan God, die een rechtvaardig Rechter is, nu kan geen enkele vrijgemaakte doen alsof het niet is geschied. Hij moet inzien, dat daarmee de grondslag dezer vereniging is verloothen en de band der gemeenschap eenzijdig radicaal is doorsneden, met schending van alle normen die we bij de toetreding met onze handtekening als basis ook van deze werkgemeenschap hadden beleden. Het is om die reden, dat ik den secretaris verzoek er nota van te nemen, dat ik na vandaag niet langer als lid der vereniging beschouwd wil worden, en ik wek de vrijgemaakte broeders op in dienzelfden geest zich uit te spreken. En wanneer iemand behoefte mocht gevoelen om over dezen gang van zaken zijn leedwezen uit te spreken, dan moge ik voor mij alvast bij voorbaat antwoorden, dat ik daaraan slechts geloof kan schenken, zoodra hij dat leedwezen bewijst metterdaad — in de kerk.

B. HOLWERDA.

UIT DE SCHRIFT

DE HEILZAME TERUGWEG.¹⁾

En de HEERE zeide tot hem: Ga, keer weder op uwen weg.....

1 Kon. 19:15a.

Nu zal de HEERE een duidelijk antwoord geven aan Zijn knecht en in dat antwoord ook verklaren, wat Hij door de teekenen van storm, aardbeving, vuur en zachte stilte hem wilde leeren. Kenmerkend voor dit Goddelijk antwoord is, dat het begint met het bevel: ga heen, begeef u op den terugweg. Het eerste, wat God met Zijn knecht doet, is hem weer plaatsen op den weg des Heeren, met het bevel, op dien weg alleen voort te gaan. Dat was heel iets anders, dan Elia begeerd had. In zijn ongeloof, heeft hij een ontslagaanvraag bij Zijn zender ingediend: neem nu HEERE, mijn ziel. Hij wilde sterven — en anders niet. Nu zegt de HEERE, dat dit ontslag niet gegeven wordt: hij moet werken: nieuwe opdrachten worden hem gegeven. Elia heeft zoojuist betuigd, dat het genoeg was, het was nutteloos en zinloos, nog verder te ijveren. De HEERE drijft hem nu tot nieuwe activiteit aan, en zegt hem, dat het niet genoeg is. Niet Elia, maar de HEERE zal bepalen, wanneer het genoeg is.

Elia is weggevlucht van het strijdperk des HEEREN, de HEERE geeft hem aanstonds bevel terug te gaan. Een knecht mag niet eigenmachtig het werktuig rein

¹⁾ Van onzen overleden broeder Dr M. B. van 't Veer, die enkele dagen vóór zijn sterven met ons in volkomen duidelijkheid en overeenstemming gesproken heeft, kunnen wij tot onze dankbaarheid deze nog niet gepubliceerde copie — waarop andere volgen zal — plaatsen. Redactie.